

Kongenavnene Harald, Svend & Knud

Baggrund

Gormslægten anvendte kongenavnene *Harald*, *Svend* & *Knud* i vikingetiden, i en ganske bestemt rytme og dermed efter et fastlagt regelsæt. Hvis kongen selv hed *Harald* fik den førstefødte søn altid kongenavnet Svend. Hvis kongen hed *Svend* eller *Knud* blev den førstefødte søn kaldt Harald.

Hvis kongen selv hed Harald og fik flere sønner fik de navne i rangorden, *Svend - Knud* - men hvis kongen derimod hed Svend med flere sønner fik de følgende navne, *Harald - Knud*. Hvis kongen Knud fik flere sønner var rangorden, *Harald - Svend - Knud*.

Harald Blåtand

Haralds søn hed **Svend** Tveskæg men desuden fik han en frillesøn ved navn Håkon. En datter Thyra blev opkaldt efter hans farmor og en anden datter fik navnet Gunhild efter hans hustru.

Svend Tveskæg

Svends førstefødte søn var **Harald**, hvis mor var Swietoslawa (Gunhild) datter af Mieszko I. Sønnen **Knud** fik Svend med den götiske stormandsdatter Sigrid Storråde, der ligeledes var mor til datteren Estrid. En tidlig (frille)datter hed Gyda.

Knud den Store

Knud fik to børn med den engelske stormandsdatter Ælfgifu. Den førstefødte søn hed **Harald** Harefod og den efterfølgende fik navnet **Svend**. Med Emma af Rolloslægten fik Knud børnene **Hardeknud** og Gunhild.

Svend Estridsen

Svends eneste hustru af sveaslægten hed Gyda¹ - men ægteskabet endte barnløst grundet at kirken opløste ægteskabet ca. år 1050. Med adskillige friller fik Svend mange sønner, hvoraf de to ældste hed **Harald** Hen og **Knud** den Hellige.

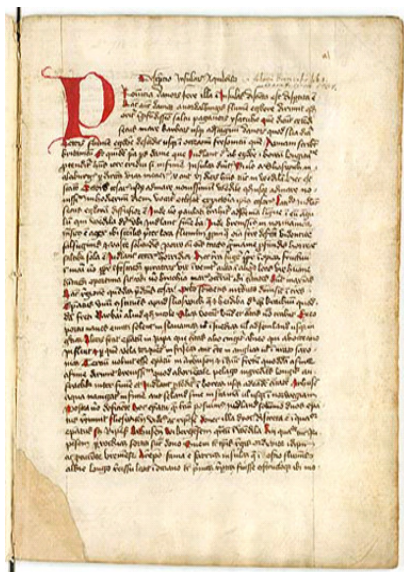
Gorm den Gamle²

På de to Jellingsten staves Gorms navn med runer således, *kurm* og *kurmr*. Gorm er en sammentrækning af Godorm, Godþorm, dvs. med Goda menes *gud* og wurma er lig *orm*. Adam af Bremen er eneste kilde, der har oplysninger om Gorm den Gamle. Hovedhåndskriftet, som går tilbage til renskriften, der blev overrakt ærkebiskop Liemar til hvem værket var dedikeret, nævner Gorm flere steder. Den måske vigtigste oplysning er "*Harðegon' filius Suein*" som Adam nævner stammer direkte fra hans samtaler med Svend Estridsen. Derudover kalder Adam Gorm for "*Harðecnudth Vurm*" og derefter "*Vurm*" indtil flere gange i sine tekster.

"*Harðegon' filius Suein*" fremstår ens i samtlige de kopier der findes af Adams værk. Ses "*harðegon*" isoleret er ordet omdiskuteret og den almindelige holdning gennem tiden har været, at ordet er misforstået af Adam og der i stedet burde stå "*hardeknud*". Det ændrer teksten fra *Hardegon søn af Svend* til *Hardeknud søn af Svend*. Gorm skulle således bære dobbeltnavnet Hardeknud/Gorm. Mine studier af runesten med epitetet *harða goðan* har udmøntet sig i en noget anden forklaring. "*Harðegon' filius*

Suein" er korrekt nedskrevet af Adam - og efter bedste evne. Harðegon' består af appellativet harþa samt epitetet goþan og tilsammen udgør de epitetet harða goðan. "*Harðegon' filius Suein*" burde være nedskrevet af Adam som "*harða goðan filius Suein*" og er måske den vigtigste sætning til forståelse af magtpersonen Gorm den Gamle. Fortolket til nudansk betyder sætningen den "*mægtige*" søn af Svend og broderskabet "*harða*".³

Gorms andet navn - "*Harðecnudth Vurm*" - relaterer til navnene Goðorm og Goðþorm, hvad angår endelsen "Vurm", der nævnes flere gange. Harðecnudth synes samtidig at lægge op til dobbeltnavnet Hardeknud/Gorm. Navnet Knud (Cnudth) er afledt af det frisiske Kanute, som allerede optræder i vikingekongernes slægt ca. år 897, hvor navnet i kortform - CNVT - fremgår af møntfund. "Harðecnudth" fortolket til nudansk må betyde - *Knud af broderskabet "harða"*.

Fragment af Adam Bremensis.

Lis Jacobsen (1929) konkluderer i artiklen "*Svenskevaldets fald*" at Harðegon ikke kan være identisk med Harðecnudth. Der er tale om to forskellige personer.

Johannes Steenstrup (1929) hævder i artiklen "*Nogle Undersøgelser til Belysning af Teksten i Adam af Bremens Værk*" at Gorm bar dobbeltnavnet Hardeknud/Gorm.

Ifølge Kongerækken - oplistet på Kongehusets hjemmeside - nævnes at Gorm den Gamle var søn af Jellingdynastiets grundlægger, Knud 1. **Hardeknud Svendsen**, der kort efter år 900 tog magten i Vestdanmark.

Konklusion

Gorm den Gamles kongenavn var *Hardeknud* og denne var søn af kong Svend, hvis sønner, ifølge rangfølgen, må hedde Harald og Knud. Denne nyfortolkning åbner for et helt nyt perspektiv, hvor Gorm må have haft en ældre bror - Harald - der som førstefødt søn overtog magten i dynastiet efter sin far. Gorms kaldenavn har sikkert været Goðorm eller Goðþorm, men efter broderens død tager han kongenavnet (Harde)Knud som traditionen foreskriver. Gorm selv får kun sønnen Harald Blåtand men yderligere sønner i rangfølgen burde hedde Svend og Knud. Ifølge sagaerne havde Gorm og Thyra endnu en søn ved navn Knud Daneast, der dog ikke er historisk verificeret. En mulig (frille)søn Toke er nævnt på flere runesten i Skåne.

Noter

1. Se analysen "Svend Estridsens hustru".
2. Se "Vikingetidens konger" s. 171-75, 2009.
3. Se ordforklaring i analysen "Harða goðan þægn & dræng" samt artiklen "Valdemar IIs godser i Swecia".

14. Juli 2010, Karsten Krambs